

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Bestuursorgaan	:	Burgemeester en Wethouders
Onderwerp	:	Vragen ex art. 46 RvO-PRO-D66-Thuisonderwijs
Portefeuillehouder	:	Wethouder Duursma
Notanummer	:	2026-457
Datum B&W-vergadering	:	16-06-2026
Team	:	Afdeling Concernstaf
Programma	:	09 - Jeugd en onderwijs
Parafen voor akkoord nota	:	<ul style="list-style-type: none">• 11-06-2026: Wethouder• 11-06-2026: Afdelingsmanager Beleid Samenleving
Parafen voor agendering	:	<ul style="list-style-type: none">• 11-06-2026: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
Bijlagen bij deze nota	:	2026-05-27 Vragen RvO -PRO en D66 - Thuisonderwijs.docx,Antwoordbrief vragen ex art 46 RvO-PRO- D66-thuisonderwijs.docx
Datum definitieve akkoord	:	16-06-2026

Besluit

1. De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de PRO en D66-fracties vast te stellen
2. De beantwoording aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Per brief van 27 mei 2026 heeft M. van Wijngaeren van de fractie van PRO en N. Jansman van de fractie van D66 uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over thuisonderwijs. Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Kader

Betrokken partijen en participatie

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Gemeente Deventer
t.a.v. College van B&W
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Betreft: **Schriftelijke vragen ex. Art. 46 RvO**
Onderwerp: **Thuisonderwijs**

Deventer, 27 mei 2026

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Er is in Nederland een sterke stijging zichtbaar in het aantal kinderen dat vanwege de levensovertuiging van hun ouders niet naar een reguliere school gaat en thuisonderwijs krijgt. Waar in 2017 nog circa 800 kinderen een vrijstelling kregen, is dit aantal in het schooljaar 2024/2025 ruim verdrievoudigd naar 2.860. Ouders kunnen gebruikmaken van artikel 5, lid b, van de Leerplichtwet om voor hun kind(eren) vrijstelling van de leerplicht te krijgen. Zij moeten dan aantonen dat er binnen redelijke afstand van hun woning geen school is die past bij hun geloofs- of levensovertuiging.

Op 21 april 2026 heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan over de toepassing van artikel 5, lid b, van de Leerplichtwet. In deze uitspraak stelt de Hoge Raad het recht op onderwijs voor kinderen — zoals onder meer gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) — centraal. De Hoge Raad oordeelt dat ouders in feite alleen nog aanspraak kunnen maken op een vrijstelling wanneer er géén openbare school binnen redelijke afstand beschikbaar is. Voor basisscholen geldt een maximale afstand van zes kilometer, voor middelbare scholen twintig kilometer. Daarnaast stelt de Hoge Raad dat van de overheid actief handhavend optreden mag worden verwacht, zo nodig via het strafrecht, wanneer ouders hun kind niet inschrijven op een school.

Uit een recent gepubliceerd artikel¹ blijkt dat de gemeente Den Haag inmiddels actief uitvoering geeft aan deze uitspraak. De gemeente kent de levensbeschouwelijke vrijstelling niet langer toe. Op openbare scholen is het onderwijs dat raakt aan godsdienst, levensbeschouwing of maatschappij in principe objectief ingericht. In een stad als Den Haag woont vrijwel niemand te ver van een openbare school om aanspraak te kunnen maken op vrijstelling.

De fracties van PRO Deventer en D66 Deventer zijn benieuwd hoe de gemeente Deventer uitvoering gaat geven aan de uitspraak van de Hoge Raad en stellen daarom de volgende vragen.

1. Heeft het college inzicht in het aantal kinderen in Deventer dat momenteel een vrijstelling heeft op basis van artikel 5, lid b, van de Leerplichtwet?
 - Hoe heeft dit aantal zich ontwikkeld in de afgelopen tien jaar?
 - Kan het college deze ontwikkeling uitsplitsen naar type onderwijs (primair/voortgezet)?
2. Hoe weegt het college het spanningsveld tussen de vrijheid van ouders (levensovertuiging) en het individuele recht van het kind op onderwijs, sociale ontwikkeling en ontmoeting?
3. Is het college voornemens om, net als de gemeente Den Haag, actief uitvoering te geven aan de uitspraak van de Hoge Raad?
 - Zo ja, welk plan van aanpak hanteert het college en op welke termijn wordt dit uitgevoerd?

¹ [Haagse 'thuisonderwijskinderen' na vernietigende uitspraak toch naar school | Binnenland | NU.nl](#)

- En welke consequenties heeft dit voor de beoordeling en eventuele verlenging van bestaande vrijstellingen per 1 juli aanstaande?
 - Zo nee, welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag en hoe verhoudt dit zich tot de uitspraak van de Hoge Raad?
4. Is er op dit moment in Deventer een vorm van toezicht op kinderen die thuisonderwijs volgen op basis van een vrijstelling?
 - Zo ja, hoe wordt dit toezicht vormgegeven?
 - Zo nee, kan het college onderbouwen waarom dit niet gebeurt?
 5. Heeft het college zicht op de cognitieve, sociale en mentale ontwikkeling van kinderen die deze vrijstelling hebben in Deventer?
 6. Zijn er in Deventer openbare scholen binnen de door de Hoge Raad gestelde afstandsnormen (6 kilometer voor primair onderwijs, 20 km voor voortgezet onderwijs) voor alle kinderen die nu een vrijstelling hebben?
 - Zo nee, om hoeveel kinderen gaat het en welke alternatieven ziet het college?

Met dank voor uw tijdige beantwoording,
Met vriendelijke groet,

Namens de fractie van PRO Deventer en D66 Deventer,

Miron van Wijngeeren (PRO Deventer)
Nina Jansman (D66 Deventer)

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fracties van PRO en D66
t.a.v.

M. van Wijngeeren
N. Jansman

Interne Post

2026-457
kenmerk

uw referentie

16 juni 2026
datum

S. van der Putt
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte mevrouw Van Wijngeeren en mevrouw Jansman,

In uw brief van 27 mei jl. hebt u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over thuisonderwijs. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1a

Heeft het college inzicht in het aantal kinderen in Deventer dat momenteel een vrijstelling heeft op basis van artikel 5, lid b, van de Leerplichtwet?

Antwoord

Ja, in het schooljaar 2025-2026 hebben 12 kinderen uit 8 gezinnen tussen 5 en 16 jaar een vrijstelling op basis van artikel 5 onder b van de Leerplichtwet.

Vraag 1b

Hoe heeft dit aantal zich ontwikkeld in de afgelopen tien jaar?

Antwoord

We hebben de gegevens tot en met schooljaar 2017-2018 beschikbaar. Er is jarenlang sprake geweest van een relatief laag aantal. In het schooljaar 2025-2026 is er sprake van een verdubbeling. Deze toename is overal in Nederland te zien en is te verklaren is door het besluit van het Openbaar Ministerie (OM) in april 2025 om geen leerplichtzaken met betrekking tot artikel 5 onder b meer op te pakken.

Schooljaar 2017-2018 4
Schooljaar 2018-2019 3
Schooljaar 2019-2020 3
Schooljaar 2020-2021 1
Schooljaar 2021-2022 4
Schooljaar 2022-2023 5
Schooljaar 2023-2024 5
Schooljaar 2024-2025 6
Schooljaar 2025-2026 12

Vraag 1c

Kan het college deze ontwikkeling uitsplitsen naar type onderwijs (primair/voortgezet)?

Antwoord

Voor het schooljaar 2025-2026 geldt dat op basis van de leeftijd er 8 kinderen in de leeftijdscategorie primair onderwijs zitten en 4 kinderen in de leeftijdscategorie voortgezet onderwijs.

Vraag 2

Hoe weegt het college het spanningsveld tussen de vrijheid van ouders (levensovertuiging) en het individuele recht van het kind op onderwijs, sociale ontwikkeling en ontmoeting?

Antwoord

Het college is een groot voorstander van het recht op onderwijs voor kinderen en is daarom blij met deze verduidelijking en aanscherping van de Hoge Raad. Zo beschermen we het recht van kinderen om, samen met anderen, te kunnen deelnemen aan onderwijs en zich te kunnen ontwikkelen. Het college erkent tegelijkertijd dat dit voor ouders tot een spanningsveld kan leiden, omdat het hier om twee fundamentele rechten gaat – recht op vrijheid van geloofs- of levensovertuiging en het recht op onderwijs.

Vraag 3a

Is het college voornemens om, net als de gemeente Den Haag, actief uitvoering te geven aan de uitspraak van de Hoge Raad?

Antwoord

Ja, het college zal nieuwe beroepen op een vrijstelling op grond van artikel 5 onder b van de Leerplichtwet langs de lat van het arrest van de Hoge Raad leggen. Een uitspraak door de Hoge Raad, moet gevolgd worden door gemeenten. In de gemeente Deventer wordt openbaar primair en voortgezet onderwijs aangeboden waarvan niet is aangetoond dat dit onderwijs niet op een objectieve, kritische en pluralistische manier invulling krijgt. Dit betekent dat alle nieuwe vrijstellingsverzoeken afgewezen zullen worden.

Vraag 3b

Zo ja, welk plan van aanpak hanteert het college en op welke termijn wordt dit uitgevoerd? Zo nee, welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag en hoe verhoudt dit zich tot de uitspraak van de Hoge Raad?

Antwoord

Het college volgt de landelijke richtlijnen voor haar plan van aanpak. Op dit moment zijn Ingrado (brancheorganisatie leerplicht), de VNG en het OM in gesprek over hoe om te gaan met de uitspraak van de Hoge Raad in geval van een herhaald beroep op een vrijstelling 5 onder b. Hieruit zal rond 10 juni a.s. een advies volgen, dat het college zal volgen. Door de landelijke richtlijnen te volgen en daar niet op vooruit te lopen, voorkomen we rechtsongelijkheid. Zodra hier meer informatie over is, informeren wij uw raad daar uiteraard over.

Vraag 4a

Is er op dit moment in Deventer een vorm van toezicht op kinderen die thuisonderwijs volgen op basis van een vrijstelling?

Antwoord

Het verschilt per gezin in hoeverre er toezicht is op de kinderen die thuisonderwijs volgen op basis van deze vrijstelling. Ouders die zich beroepen op een vrijstelling artikel 5 onder b van de Leerplichtwet, worden door leerplichtambtenaren jaarlijks uitgenodigd voor een gesprek. Een deel van deze ouders komt op gesprek en op die manier is in beeld hoe het met hun kind(eren) gaat en hoe vorm en inhoud wordt gegeven aan de onderwijsbehoefte van hun kind(eren). Een ander deel van de ouders verstrekt alleen een kennisgeving en gaat niet in op de uitnodiging, deze kinderen zijn dus niet in beeld.

Vraag 4b

Zo ja, hoe wordt dit toezicht vormgegeven? Zo nee, kan het college onderbouwen waarom dit niet gebeurt?

Antwoord

Naast de uitnodiging van leerplichtambtenaren aan ouders die een beroep doen op deze vrijstelling om op gesprek te komen, is er geen sprake van toezicht. Het college vindt het wel wenselijk dat ook deze kinderen in beeld zijn en is daarom blij met de uitspraak van de Hoge Raad dat alle kinderen naar school moeten. Zo zijn alle kinderen in beeld.

Vraag 5

Heeft het college zicht op de cognitieve, sociale en mentale ontwikkeling van kinderen die deze vrijstelling hebben in Deventer?

Antwoord

Het college heeft niet per definitie zicht op de ontwikkeling van deze kinderen. Ouders die een beroep doen op artikel 5 onder b van de Leerplichtwet worden door leerplichtambtenaren uitgenodigd voor een gesprek. Ouders kiezen zelf of ze op de uitnodiging ingaan. Als ouders op gesprek komen, is de ontwikkeling van hun kind(eren) uiteraard onderwerp van gesprek.

Vraag 6

Zijn er in Deventer openbare scholen binnen de door de Hoge Raad gestelde afstandsnormen (6 kilometer voor primair onderwijs, 20 km voor voortgezet onderwijs) voor alle kinderen die nu een vrijstelling hebben? Zo nee, om hoeveel kinderen gaat het en welke alternatieven ziet het college?

Antwoord

Voor alle kinderen die in het schooljaar 2025-2026 een vrijstelling hebben, is er een openbare school binnen de afstandsnormen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König